

УДК 811.111'243: 37.018.43:004

Методичні передумови використання навчального середовища Moodle для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій англомовної компетентності в монологічному мовленні у процесі самостійної роботи

Бойко Г. А.

anaboiko83@gmail.com

Національний університет харчових технологій

Дата надходження; Рекомендовано до друку

Анотація. Стаття ґрунтується на результатах аналізу науково-методичної літератури, присвяченої проблемам використання електронних засобів навчання з метою формування іншомовної комунікативної компетентності у майбутніх фахівців з харчових технологій. Проаналізовано існуючі наукові підходи до принципів розробки електронних засобів навчання та їхніх функцій. Відповідно до цілей навчання конкретизовано функції навчального середовища Moodle та принципи організації формування англомовної компетентності в професійно орієнтованому монологічному мовленні у навчальному середовищі Moodle у процесі самостійної роботи.

Ключові слова: електронні засоби навчання, навчальне середовище Moodle, функції навчального середовища, принципи організації навчання.

Бойко А. А. Национальный университет пищевых технологий.

Методические предпосылки использования обучающей среды Moodle для формирования у будущих специалистов по пищевым технологиям англоязычной компетентности в монологической речи в процессе самостоятельной работы.

Аннотация. Статья основана на результатах анализа научно-методической литературы, посвященной проблемам использования электронных средств обучения для формирования иноязычной коммуникативной компетентности у будущих специалистов по пищевым технологиям. Проанализированы существующие научные подходы к принципам разработки электронных средств обучения и их функций. В соответствии с целями обучения конкретизированы функции обучающей среды Moodle и принципы организации формирования англоязычной

компетентности в профессионально ориентированной монологической речи в обучающей среде Moodle в процессе самостоятельной работы.

Ключевые слова: электронные средства обучения, обучающая среда Moodle, функции обучающей среды, принципы организации обучения.

Boyko A. National University for Food Technologies

Methodology Preconditions of Moodle using for English Language Monologue Competence Formation for future food technological engineers

Abstract. Introduction. Increasing role of electronic learning means requires studies of electronic learning environment using in the process of foreign language professional oriented competence formation in particular for non-linguistic faculties. **Purpose.** The purpose of the study is to determine methodology preconditions of Moodle using for English language professional oriented monologue competence formation for future food technological engineers; to identify methodology principles and requirements for tasks and exercises development for English language professional oriented monologue competence formation for future food technological engineers with using of Moodle.

Methods. Reviewing the studies on electronic learning means problems in foreign language competence formation with the view to analyzing existing scientific concepts of methodology principles, requirements and functions of Moodle using for English language professional oriented monologue competence formation determination. **Results.**

Organizations principles of English language professional oriented monologue competence formation should be determined in accordance with learning aims: module, interactivity, evidentness, flexibility, independence, availability, professional orientation of learning content, future engineers learning process control. Such learning functions of Moodle should be identified in compliance with learning aims: educational, control, motivating, compensating, developing and individualizing. **Conclusion.** To sum up, it was found that Moodle using for English language professional oriented monologue competence formation for future food technological engineers is based on principals of module, interactivity, evidentness, flexibility, independence, availability, professional orientation of learning content, future engineers learning process control and lets to realize educational, control, motivating, compensating, developing and individualizing functions.

Keywords: electronic learning means, Moodle, functions of learning environment, learning organization principles.

Постановка проблеми. Нагальною проблемою сьогодення є раціональна організація і підвищення ефективності самостійної роботи студентів нелінгвістичних закладів вищої освіти. В умовах інформатизації суспільства зростає актуальність використання електронних засобів навчання в освітньому процесі, зокрема для вивчення іноземної мови професійного спрямування студентами, які навчається за спеціальністю 181 "Харчові технології та інженерія".

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. Питання створення електронних засобів навчання висвітлено в роботах Л. І. Білоусової і Л. Е. Гризун, А. Я. Гафурової Т. І. Коваль, К. Р. Колос, Б.І Крук, О. Б. Журавльової, В. П. Родина. Використання інформаційно - комунікаційних технологій у формуванні іншомовної комунікативної компетентності вивчають О. П. Биконя, Т. М. Каменева, Н. В. Майєр, О. М. Огуй, Я. В. Окопна. Методичні передумови використання навчального середовища Moodle досліджують В Д. Ігнатенко, Н. В. Майєр, Н. В. Михайлова. Але методичні передумови використання навчального середовища Moodle з метою формування у фахівців з харчових технологій та інженерії англомовної компетентності в монологічному мовленні у процесі самостійної роботи вивчені недостатньо.

Мета статті полягає у визначенні методичних передумов використання навчального середовища Moodle з метою формування у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії англомовної компетентності (АК) в професійно орієнтованому монологічному мовленні (ПОММ) у процесі самостійної роботи; виділенні методичних принципів, конкретизації вимог, яких потрібно дотримуватись у процесі розроблення підсистеми вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії АК в ПОММ з використанням середовища Moodle.

Виклад основного матеріалу. Сучасні науковці вважають необхідним використання комп'ютерної підтримки для організації самостійної роботи студентів (Майєр, док. дис., с. 91). На сьогодні існує велика кількість електронних засобів навчання. На думку багатьох дослідників, навчальне середовище Moodle відповідає

більшості вимог (Анісімов, 2009, с. 4; Михайлова, 2012, с. 15; Вишнівський, 2014, с. 40- 43; Колос, 2011, с. 10; Білоусова, Гризун, 2012, с. 4-6).

Принципи організації формування АК в ПОММ у навчальному середовищі Moodle повинні відповідати принципам навчання, заснованим на загальнопедагогічних (принцип наочності, міцності, свідомості, науковості, активності, виховного навчання, систематичності і послідовності, врахування індивідуальних особливостей учнів, доступності і посиленості, міжпредметної координації та міжкультурної взаємодії) і методичних принципах (принцип комунікативності, комунікативного спрямованого формування мовленнєвих навичок, інтегрованого навчання видів мовленнєвої діяльності та аспектів мови, взаємопов'язаного навчання мови і культури, врахування рідної мови, домінуючої ролі вправ, автентичності навчальних матеріалів, розвитку автономності учня, професійної спрямованості іншомовного спілкування) (Ніколаєва., 2013, с. 110-120).

Сучасні дослідники на основі загальнопедагогічних принципів виокремлюють принципи розробки електронних навчальних засобів навчання. Систематизуємо у таблиці різні погляди на принципи розробки електронних засобів навчання і, спираючись на них, виокремимо найбільш необхідні у процесі розробки підсистеми вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії АК в ПОММ в навчальному середовищі Moodle.

Табл. 1

Принципи розробки електронних засобів навчання

Дослідник	Принципи
Б. І. Крук, О. Б. Журавльова (2000)	Модульність, наявність і чіткість визначення навчальних цілей, орієнтація на самонавчання, послідовність, інтерактивність, наявність оцінки прогресу в навчання, наявність елементів супроводження
В. П. Родин (2003, с. 8-9)	Науковість, доступність, проблемність, наочність, самостійність, системність

Т. І Коваль, С. О. Сисоєва, Л. П. Сущенко (2009, с. 340-342)	Інтегративність, професійне спрямування змісту, спрямованість на учіння, особистісно-орієнтований підхід, структурування змісту, рівневої диференціації навчальних завдань, вибір стратегій управління траєкторією учіння, інтерактивність, достатність та наочність інформації, оперативність зворотного зв'язку, відсутність "помилкобоязні", модульність структури, динамічність та багатоваріативність, мотивації
К. Р. Колос (2011, с. 15)	Інтерактивність, адаптивність, гуманістичність, пріоритетність педагогічного підходу при проектуванні освітнього процесу, педагогічна виваженість застосування новітніх технологій, забезпечення захисту персональних даних, дотримання необхідного початкового освітнього рівня, гнучкість, мобільність, неантагоністичність електронних засобів навчання традиційним, економічність
Н.В. Михайлова (2012, с. 16)	Стартові знання студентів, адаптивність, особистісно-опосередкована взаємодія, співробітництво, педагогічна доцільність і оптимальність електронних засобів, єдність з традиційною середою навчання
Н. С. Минєєв (2012, с. 223)	Індивідуалізація, варіативність
Н. В. Майєр (монограф., 2015, с.83-85)	Модульність, структуризація змісту навчання на відособлені елементи, динамічність, гнучкість, діяльність, усвідомлена перспектива, різностороннє методичне консультування, паритетність, рефлексивна діяльність, міждисциплінарність, забезпечення можливості оперативного керування викладачем процесом учіння майбутніх фахівців, доступність, наочність, зв'язок теорії й практики
О. П. Биконя (2017, с. 235)	Розвиток автономності студентів, комунікативність, автентичність навчальних матеріалів, взаємопов'язане та інтегроване навчання видів мовленнєвої діяльності (говоріння та письма) та аспектів мови, взаємопов'язане навчання мови і культури, професійна спрямованість англomовного спілкування та квантування навчального матеріалу.

Принципи організації формування АК в ПОММ у навчальному середовищі Moodle повинні бути конкретизовані відповідно до цілей навчання. Отже, у

нашому дослідженні будемо дотримуватись таких принципів: модульності, інтерактивності, наочності, гнучкості, самостійності, доступності, професійного спрямування змісту, оперативного керування викладачем процесом навчання майбутніх фахівців. Розглянемо особливості їх реалізації відповідно до предмету дослідження.

Принцип модульності передбачає організацію навчання на основі окремих модулів, призначених для поетапного формування англомовної компетентності ПОММ у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії (Майєр, 2015, с. 83).

Принцип інтерактивності відображає одну з основних рис навчального процесу - взаємовплив і забезпечує діалог між суб'єктами навчання (викладачами, студентами) й навчальним середовищем Moodle, з метою обміну інформацією, контролю, оцінювання і корекції навчальних досягнень студентів (Коваль, 2009, с. 300, с. 341). Засіб навчання можна вважати інтерактивним лише в тому випадку, коли під час навчання реалізуються такі характеристики: нелінійний доступ до навчальної інформації; адаптація системи навчання до індивідуальних особливостей студентів; оперативність суб'єкт-суб'єктних і суб'єкт-об'єктних зворотних зв'язків; (Коваль, 2009, с. 66). Найважливішою характеристикою інтерактивності Т. І. Коваль вважає здатність електронного засобу забезпечити оперативний зворотній зв'язок і розрізняє два його види: суб'єкт-суб'єктний і суб'єкт-об'єктний. *Суб'єкт-суб'єктний* зворотний зв'язок встановлює діалог між викладачем і студентами або студентами між собою (Коваль, 2009, с. 66). Цей вид зворотного зв'язку повинен використовуватись викладачем для контролю завдань, які виконують студенти (Майєр, 2015, с. 81), так і для взаємоконтролю. *Суб'єкт-об'єктний* зворотний зв'язок забезпечує зв'язок між студентом як суб'єктом навчання і навчальним середовищем Moodle та навчальними матеріалами, розробленими викладачем і розміщеними у цьому середовищі.

Реалізація *принципу наочності* забезпечується використанням аудіо- і відеоматеріалів, текстів, схем, малюнків, фотографій, виконує функцію зразка у формуванні англомовної компетентності в ПОММ і слугує стимулом для монологічного мовлення студентів. (Ніколаєва, 2013, с. 110; Коваль, 2009, с. 341; Майєр, 2015, с. 85). Поділяємо думку В. П. Родина, що наочність в електронних

засобах навчання реалізується на вищому рівні, ніж у друкованих виданнях і в найближчому майбутньому можна буде говорити про полісенсорність навчання (Родин, 2003, с. 9).

Відповідно до *принципу гнучкості* передбачається забезпечення вільного доступу студентів до навчальних матеріалів у будь-який час і з будь-якого пристрою, самостійного вибору часу і тривалості занять, порядку перегляду навчальних матеріалів, надання можливості за результатами контролю перейти до іншої теми або повторно вивчити окрему частину навчального матеріалу. (Майєр, 2015, с. 83)

Принцип самостійності передбачає формування у студентів готовності і здатності до самостійної роботи над формуванням професійно орієнтованої англомовної компетентності (Ніколаєва, 2013, с. 121) , "чітке розуміння кінцевих цілей і задач навчальної діяльності" (Родин, 2003, с. 9).

Принцип доступності навчального середовища Moodle полягає як у відповідності рівня складності і обсягу завдання рівню підготовки студентів (Ніколаєва, 2013, с. 113), так і в можливості працювати в навчальному середовищі в будь-якому місці і з будь-якого пристрою (Коваль, 2009, с. 355) та достатнього забезпечення студентів навчальними, довідковими і контрольними матеріалами (Майєр, 2015, с. 85).

Реалізація *принципу професійного спрямування змісту* полягає у доборі тем і ситуацій спілкування, пов'язаних зі сферою харчових технологій, у якій будуть працювати студенти після закінчення університету (Ніколаєва, 2013, с. 121).

Навчальне середовище Moodle робить зручним реалізацію *принципу оперативного керування викладачем процесом навчання майбутніх фахівців*, який має на меті постійний опосередкований контроль викладачем за процесом і проміжними результатами формування у студентів АК в ПОММ (Майєр, мон., с. 84-85).

Виділивши принципи, на основі яких здійснюється розроблення підсистеми вправ в навчальному середовищі Moodle, визначимо основні вимоги до електронного навчального середовища, які необхідно враховувати у процесі формування у фахівців з харчових технологій АК в ПОММ під час самостійної роботи:

- забезпечення вільного доступу студентів до навчального середовища (Коваль, 2009, с. 69)
- орієнтація на цілі і завдання навчання (Шамов, 2008): навчальне середовище повинне сприяти поетапному формуванню навичок і вмінь АК в ПОММ у процесі самостійної роботи завдяки розміщенню у ньому відповідної підсистеми вправ та додаткових навчальних матеріалів (Ігнатенко, 2017, с. 74);
- забезпечення якісного керування навчальною діяльністю студентів (Шамов, 2008): використання навчального середовища Moodle надає викладачу можливість постійно оновлювати навчальний матеріал та дозволяє застосовувати різні типи і види вправ завдяки таким ресурсам як "Завдання", "Тести", "Форум" (Ігнатенко, 2017, с. 74);
- орієнтація на самостійність і активність вимагає чіткого розуміння студентом кінцевих цілей і завдань навчальної діяльності завдяки чіткій моделі організації навчання (Родин, 2003, с. 9). Ця вимога реалізовується завдяки обізнаності студентів з темою, метою і порядком проведення заняття, та забезпечення них
- системність полягає в послідовності формування навичок і вмінь і реалізується завдяки систематизованості і структурованості навчального матеріалу; логічній побудові навчального матеріалу; врахуванню ретроспективи і перспективи знань, навичок і вмінь студентів під час організації кожного елемента навчального матеріалу;
- забезпечення інтерактивності навчання шляхом нелінійного доступу до навчальних матеріалів, оперативності зворотного зв'язку, адаптації до індивідуальних особливостей студента, збереження інформації про роботу студентів і їхні досягнення у навчанні (Коваль, 2009, с. 69).

Навчальне середовище Moodle як засіб навчання повинне виконувати певні функції, які сприятимуть ефективній СР у процесі формування англomовної компетентності в ПОММ. У процесі дослідження використання навчального середовища Moodle потрібно виділити його основні дидактичні функції. З цією метою проаналізуємо функції засобів навчання. Так, за Н. Ф. Бориско засіб навчання повинен виконувати такі функції: моделюючу, навчаючу, керуючу, інформуючу, компенсуючу, мотивуючу, індивідуалізуючу, професіоналізуючу, контролюючу,

організаційно-планувану, адаптивно-оптимізуючу і діагностичну (Бориско, 2013, с. 140-141). А. Н. Шамов виділяє такі функції засобу навчання як інтенсифікація розвитку комунікативних навичок і вмінь, підвищення мотивації і активності студентів, компенсувати відсутність іншомовного середовища (Шамов, 2008). В науково-методичній літературі існує низка досліджень, присвячених саме електронним засобам навчання. Представимо у таблиці різні погляди на дидактичні функції електронних засобів навчання і на їх основі виділимо найбільш актуальні для розробки підсистеми вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії АК в ПОММ в навчальному середовищі Moodle.

Табл. 2

Функції електронного навчального засобу

Дослідник	Функції
Т. М. Каменева (2010)	Комунікативна, інформаційно-пізнавальна, організаційно-управлінська, розвивальна, функція контролю та корекції
Л. І. Білоусова, Л. Е. Гризун (2012)	Інтегруюча, самоосвіти, розвивально-виховна
Н. В. Майєр (2015)	Навчальна, контролююча, мотивувальна, інформативна
В. Д. Ігнатенко (2017)	Освітня, контролююча, мотивувальна, інформативна, комунікативна
О. П. Биконя (2018)	Навчальна, координаційно-інтегруюча, інформаційно-пізнавальна, прогностична, розвивально-виховна, організаційно-управлінська
А. Я. Гафурова	Інформаційна, трансформаційна, структурно-систематизуюча, закріплення, контролю і самоконтролю, управління засвоєнням, мотиваційно-стимулююча, виховально-розвиваюча, інтерактивна, дозуюча
А. Г. Ковальова (2017)	Освітня, виховна, прагматична, креативно-перетворююча, стимулююча, адаптивна, комунікативна, соціально-економічна, інформаційна, розвиваюча, рефлексивна

У межах нашого дослідження вважаємо доцільним виділити такі дидактичні функції навчального середовища Moodle, які відповідають меті формування у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії АК в ПОММ: навчальну,

контрольну, мотивувальну, компенсувальну, розвивально-виховну, індивідуалізуючу. Розглянемо їх докладніше.

Головною функцією навчального середовища Moodle є *навчальна функція*. Відповідно до навчальної функції середовище Moodle служить основним засобом самостійної роботи у процесі формування АК в ПОММ у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії, передбачає засвоєння студентами знань і розвиток у них навичок і вмінь, необхідних для формування англомовної компетентності в ПОММ на рівні В 2. Цьому сприяє створення англомовного навчального середовища, яке відтворює професійну сферу і потребує реального монологічного мовлення англійською мовою (Биконя, 2018, с. 224; Ігнатенко, 2017), особливого значення набуває підбір тем і моделювання професійних ситуацій спілкування.

Контрольна функція передбачає здійснення само- і взаємоконтролю майбутніми фахівцями з харчових технологій та інженерії за процесом і результатом самостійної роботи над формуванням англомовної компетентності в ПОММ. Підтримуємо думку В. Д. Ігнатенко, що самоконтроль сприяє саморефлексії і самоаналізу, що підвищує внутрішню мотивацію студента до самостійної роботи (Ігнатенко, 2017, с. 73).

Мотивувальна функція реалізується завдяки розміщенню у навчальному середовищі Moodle автентичних матеріалів з галузі харчових технологій і створення професійних ситуацій, для того, щоб стимулювати студентів до участі в англомовній професійній комунікації.

Завдяки використанню автентичних матеріалів, таких як відео, тексти, навчальне середовище Moodle компенсує відсутність англомовного професійного середовища та професійних ситуацій спілкування, тому ми можемо говорити про його *компенсувальну функцію*.

Так як тексти і відеоматеріали слугують візуалізацією фахової та лінгвосоціокультурної інформації (Тарнопольский, 1999, с. 30-31) зі сфери харчових технологій та інженерії, у процесі використання навчального середовища Moodle реалізується його *інформаційно-пізнавальна функція*.

Використання навчального середовища Moodle дозволяє враховувати індивідуальні навчальні стилі студентів і темпи формування у них англomовної компетентності у ПОММ, тому ми можемо говорити про *індивідуалізуючу функцію*.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, використання навчального середовища Moodle з метою формування у майбутніх фахівців з харчових технологій та інженерії АК в ПОММ у процесі самостійної роботи ґрунтується на принципах модульності, інтерактивності, наочності, гнучкості, самостійності, доступності, професійного спрямування змісту, оперативного керування викладачем процесом навчання майбутніх фахівців та дозволяє реалізувати навчальну, контрольну, мотивувальну, компенсвальну та індивідуалізуючу функції. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаємо в розробці моделі навчання і підсистеми вправ для формування у майбутніх фахівців з харчових технологій АК в ПОММ на основі навчального середовища Moodle.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анисимов, А. М. (2009). Работа в системе дистанционного обучения Moodle. Харьков: ХНАГХ.
2. Білоусова, Л. І., Гризун, Л. Е. (2012). Науково-практичні аспекти створення і впровадження електронного підручника для вищої школи. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. 2 (28) Режим доступу <http://www.journal.iitta.gov.ua>
3. Биконя, О. П. (2013). Вимоги до електронного посібника для самостійного оволодіння майбутніми економістами англomовним діловим говорінням та письмом. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія*. 22, 200 - 210
4. Биконя, О. П. (2017). Теоретико-методичні засади самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей (дис. ...докт. пед. наук: 13.00.02) .Київ.
5. Бориско, Н. Ф. (2013). Засоби навчання іноземних мов і культур. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів*. (2013). Київ: Ленвіт.
6. Вишнівський, В. В., Гніденко, М. П. (2014). Організація дистанційного навчання. Створення електронних навчальних курсів та електронних тестів. Київ: ДУТ.

7. Гафурова, А. Я. (2007). Отбор и структурирование содержания электронного учебника по дисциплине "Бухгалтерский учет" (на нефтегазодобывающем предприятии) (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08). Казань.
8. Ігнатенко, В. Д. (2017). Методика навчання майбутніх філологів письмового перекладу науково-технічних текстів французькою мовою (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ.
9. Каменева, Т. М. (2010). Методика навчання майбутніх менеджерів ділового писемного спілкування англійською мовою з використанням електронного підручника (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.02). Київ.
10. Ковалева, А. Г. (2017). Обучение иностранному языку студентов радиотехнических направлений подготовки на основе мультимедийных трансформаций (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10). Екатеринбург.
11. Коваль, Т. І., Сисоєва, С. О., Сущенко, Л. П. (2009). Підготовка викладачів вищої школи : інформаційні технології у педагогічній діяльності Київ: Вид центр КНЛУ.
12. Колос, К. Р. (2011). Система Moodle як засіб розвитку предметних компетентностей учителів інформатики в умовах дистанційної післядипломної освіти (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10) .Київ.
13. Крук, Б. И., Журавлева, О.Б. (2000). Электронный учебник как средство субъектно-объектного инфовзаимодействия в процессе обучения: проблемы инфовзаимодействия. Новосибирск.
14. Майєр, Н.В. (2015). *Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика.* (Монографія) Київ. (Maier, N.V. (2015). *Formation of methodology competence for future French teachers.* (DSc Monograph). Kyiv).
15. Минеев, Н. С. (2012). Электронный учебник - современное средство обучения студентов. *Ярославский педагогический вестник, 2, Том 2 (Психолого-педагогические науки), 221 - 224*
16. Михайлова, Н. В. (2012). Электронная обучающая среда Moodle как средство организации асинхронной самостоятельной работы студентов вуза. (автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10). Оренбург.

17. Ніколаєва, С.Ю, (2013). Принципи навчання іноземних мов і культур. *Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів.* (2013). Київ: Ленвіт. (Nikolaieva, S. Yu., Bihych, O.V., Borysko, N.F., *Methodology of foreign languages and cultures teaching.* (2013). Kyiv: Lenvit).
18. Родин, В. П. (2003). Создание электронного учебника: Учебное пособие. Ульяновск: УЛГТУ.
19. Тарнопольский, О. Б., Димова, С. (1999). Обучение этикету иноязычного повседневного педагогического и делового общения в языковом вузе: предисловие к исследованию. *Иноземні мови, 1, 29-31* .
20. Шамов, А. Н. (2008). Методика преподавания иностранных языков Москва: Восток-Запад.

REFERENCES

1. Anysymov, A. M. (2009). Work in Moodle. Kharkov: KhNAHKH.
2. Bilousova, L. I., Hryzun, L. E. (2012). Scientific and practical aspects of university electronic textbook creation. *Information educational technologies 2 (28)* www.journal.iitta.gov.ua
3. Bykonja, O. P. (2013).
Вимоги до електронного посібника для самостійного оволодіння майбутньої економісткою англійською мовою в умовах дистанційного навчання та психологією. *Вісник КНЛУ. Серія Педагогіка та психологія.* 22, 200 - 210
4. Bykonja, O. P. (2017). Теоретико-методичні засади самостійної позааудиторної роботи з англійської мови студентів економічних спеціальностей (дис. ...докт. пед. наук: 13.00.02) .Kyiv.
5. Borysko, N. F. (2013). Means for foreign languages and cultures teaching. *Methodology of foreign languages and cultures teaching.* (2013). Kyiv: Lenvit.
6. Vyshnivskyi, V. V., Hnidenko, M. P. (2014). Organization of distance learning. Electronic learning courses and tests construction. Kyiv: DUT.
7. Hafurova, A. Ya. (2007). Selection and structuring of electronic textbook for the discipline Book-keeping (PhD thesis abstract). Kazan.

8. Ihnatenko, V D. (2017). Methodology of scientific texts writing translation teaching of future philologists. (PhD thesis). Kyiv.
9. Kameneva, T. M. (2010). Methodology of business writing communication for future managers with electronic textbook using. (PhD thesis). Kyiv.
10. Kovaleva, A. H. (2017). Foreign language teaching of future radio technical engineers with multimedia transformation using. (PhD thesis abstract). Ekaterynburg.
11. Koval, T. I., Sysoieva, S. O., Sushchenko, L. P. (2009). University teachers training: informational technologies in pedagogical activity. Kyiv: Vyd tsentr KNLU.
12. Kolos, K. R. (2011). Moodle as a tool of discipline competence of computer science teachers in distance learning. (PhD thesis abstract). Kyiv.
13. Kruk, B. Y., Zhuravleva, O.B. (2000). Electronic textbook as a tool of subject object interaction in the learning process. Novosybyrsk.
14. Maiier, N.V. (2015). *Formation of methodology competence for future French teachers*. (DSc Monograph). Kyiv.
15. Myneev, N. S. (2012). Electronic textbook - modern learning mean. *Yaroslav Pedagogical Bulletin*, 2, Vol. 2 221 - 224
16. Mykhailova, N. V. (2012). Электронная обучающая среда Moodle как средство организации асинхронной самостоятельной работы студентов вуза. (автор. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.10). Оренбург.
17. Nikolaieva, S.Iu, (2013). Principals of foreign languages and cultures teaching. *Methodology of foreign languages and cultures teaching*. (2013). Kyiv: Lenvit.
18. Rodyn, V. P. (2003). Electronic textbook creation. Ulianovsk: UIHTU.
19. Tarnopolskyi, O. B., Dymova, S. (1999). Obuchenye etyketu ynoiazыchnoho povsednevnoho pedahohycheskoho y delovoho obshchenyia v yazykovom vuze: predyslovye k yssledovanyiu. *Inozemni movy*, 1, 29-31 .
20. Shamov, A. N. (2008). Methodology of foreign languages teaching. Moskva: Vostok-Zapad.